

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Удуртулганы куштелдирер

Улут-Хем районда «УТКА»-нын 25 чылы сохотун ажил-агыйынын кол адыры хой ажылы болуп турар. Ындыг турбуже, мал ажылында удуртулганы сохотун дирекция чериниц болгаш партбюроуноц кошпаканын коммунистерни чоокта чаз болган отчет-сонгудалыг хуралы илереткен. Хавадан еске малдары естурер планын сохоту бо чылын куштелдирер. Малдыц продуктулуун беддер соруга чедир аддырмаан. Оц түнешелинде эт, чад, сүт белеткээр хүлөөлгелерин сохоту күүседип шыдааан.

Мал ажылында удуртулганы кошкаткан учурунда бо чылын сохотун 1280 ажыг баш мал елуп хорраан. Мал ачкыан эш Фонарин, зоотехник эш Тур олар боттарыныц хүлөөлгелерин четпес күүседип, малчынар практикагит дузаны чедирбей келген. А партбюро, оц секретары эш Шириндянин мал ажылыныц тускай эртемнилеринге негелден кошкаш тургускаан. Мал ажылында муракчы дуржулганы нестердир, ажылаар талзы-биле канды-даа ажыл чоруттурмаан. Чикээ, хой бурдузунда бо чылын 4 аг ажыл дүктү кыргаш эш Хураактын, 100 хой бурдузунда 120 хураганы алган эш Хавакчактын болгаш еске-

лерин-даа муракчы дуржулганы партбюро нестертпөөн.

Сохотун 70 ажыг коммунистеринден мал ажылында чүгле 20 сижини быжыглаан фактыны отчет-сонгудалыг хурал бурду шаап демделген. Ол ышкаш сохотун директор турган коммунист эш Панков ажыл-агыйны харысалга чок удуртуп, курусе мурунга меге мезелерин берип турда, партбюро оон-биле эптепке келген. Арысканда мал ферманынч эргелекчи коммунист эш Хорлук-оол хүлөөнгөн ажылында харысалга чок чорукту болдуруп, арагалал, партияныц болгаш күрөнеиц чурумун каржызы-биле үрөп турар.

Малга чекнер белеткээр планын сохоту аракта чедир күүсетпээ. Сиген белеткээр план чүгле 38 хуу, силос — 22 хуу күүсеттинген. Бо чылын тараан 4355 га тараа култураларынын 1200 газында чангыс-даа грамм дүктү албаан. Тараанын дүктү чавыс болган — га бүрүзүндө чүгле 7 центнери ап турар. Бо бүгү четпестерин кол-ла чылдаганы чүдөл дие, ажылчынар ортузунга масса-политиктиг болгаш организацы ахыды эч чавыс деннеде тургусканында деп коммунистер демделгээ.

Малчынар ортузунга лекциялар, илеткелдер, беселелер кончук ковар болуп келген. Арыг-Узунде эш Прокова, Арысканда эш Шивит удурткан илеткелчилер бөлүктери чыл дургу-лунда барык ажыл кылбаан. Сохотун ажыл-агыйнын чугула участоктарында партия бөлүктерин партбюро секретары эш Шириндянин удуртпаан. Мал бригадалында партбөлүктү организацымы эш Семенов чыл дургузунда партия бөлүктүн ажылы кылбаан. Чамлык Верещанин, Балбак-кыс ышкаш коммунистер боттарыныц дадывырын бешин 3 — 4 айларда төлөвейи турар.

Сохотунч ажыл-агыйында ол хире улут четпестер бар турбуже, СЭКП райкомунун секретары эш Лосан-Серенин, райкуксомун даргасы эш Туметейин талзымында сохотче кичөөнгөй салбай турарын коммунистер шүтүмчүлөөн. Бүгү ажылчынарын, ылаңгыя малчынарын ортузунга масса-политиктиг болгаш организацы ахыды куштелдирериче уланган шиттирин отчет-сонгудалыг хурал хүлөөп алган. Партбюроуну чаз составында эш Шириндянин коммунистер сонгуваашпар.

Т. КОНГАР.

Партийжи даалга—кижизидилгенни чугула методу

СЭКП ТР-нын июль Пленумунуц төгүдү шиттирлерин амыдыралга боттандырышпаан, Тыванын авто-септелге заводуну коммунистер, бүгү ажылчынары бо чылын төс айларында продукция бөдүрер планын 124,9 хуу күүсеткенер. Чеди чыл планын хуусаа бетинде күүседип, продукция бөдүрерин көүлөдир, оц шынарын беддер дөш демиселди мурунку одурунунда заводтун коммунистер чоруп турар.

Бүдүрүлгө коммунистерин ролун улам беддер дөш шиттирлериц участоктарга оларынч күжүн таарыштыр тургускаан. Заводтун бүгү 30 коммунистер партияжи даалгалары. Коммунистерге берген даалга бурду чеди чыл планын хуусаа бетинде күүседир дөш демиселче бүгү ажылчынарын эвилелдээр сорулга чыгарган. Партияжи даалга—партия кижигинериниц, ылаңгыя анык коммунистериниц политиктиг кижизидилгенниц чугула методу. Партияжи даалгаларны коммунистериниц талзымында үгелерин күүсетер турарынче хүн бүрүнүң кичөөнгөй партбюро угландырып келген.

Бисте коммунистерге партияжи даалгаларын ийден хейну бербей турар. Бир коммунист 4—5 даалгаларыг турган шын эвес практиканы бо чылын сокоткан бис. Партияжи даалганы бөрдө, хамкыкты мурунда коммунист бурду-биле беседаны кылмып, ук даалганы ол коммунист күүседип шыдаарын барымаалап өрүп турар. Партияжи даалгаларны коммунистериниц канчаар күүседип турар дугайында айтырымын партбюро үргүчү контролдап, ол

айтырымын бөдүнуц хуралдарында чугулаажап келген.

Партияжи даалгаларны заводтун бүгү коммунистер ак-секцидиг күүседип, ажылчы массаларын организацылары болуп турар. Партияжи контроль комиссиянын ажылы 5 коммунистерге дааскан. Партияжи контроль комиссиянынч ажылы коммунист эш Станевский эки удуртуп, комиссияныц ажылыга ажылчынарын идепкейлиг кичириштирип, бөдүрүлгөдө бар четпестерин шиттирлери илереди, партбюроунуц болгаш администрация чериниц мурунуга тодаргай саналдарын кирип, чугула айтырылганы тургузуп турар.

Коллективне бот-тымыгыр уран чүдү бөлүмүнүң ажылы удуртурун коммунист эш Коробавеке дааскан. Партияжи ол чугула даалганы эш Коробаве ак-секцидиг күүседип,

уран чүдү бөлүмүнүң ажылы эки-жидип шыдаан. Бөлүмүнүң киржикчилери солун концерттери ажылчынарыга ол көргүзүп турар. Күш-кудурга болгаш спорт ажылынын харылаарын эш Кукаринге дааскан. Бүт бөмбүүнү команданын тургускаан. Заводтун аныктары спорттун кышкы сезонунга ал белеткенип турарлар.

Ажылчынар ортузунга масса-политиктиг ажылы куштелдирер, социалистик чарышты калбартып, политиктиг өөредилгени удуртуп талзы-биле партбюроуну кижигинери тус-тус партияжи даалгаларыг. Ол даалгаларны күүселдериниң дугайында айтырылганы партбюроуну хуралдарында чугулаажап келген бис.

Я. МИХАЛЬЧЕНКО, заводта партия организациыныц секретары.

Илерээн четпестерни чайладыр

Теп алпка эргелелинде 70 ажыг ажылдакчылар бар. Оларынч хейи урууу аныктар. Ындыг турбуже, коллективне комсомол организацыыныц четпес ажылдап турарын коммунистерни чоокта чаз болган отчет-сонгудалыг хуралы демделгээ. Партия организациыны, оц секретары турган эш Попова комсомол организацыының ажылыне бичиндаа кичөөнгөй салбаан.

Бот-тымыгыр уран чүдү бөлүмүн коллективне мынчага чедир тургуспаан. Алпка эргелелинде ажылдакчылары анык кыстар уран чүдү бөлүмүн тургузар дугайында

саналдарын кирип турза-даа, партия организацыының секретары эш Попова аныктарын ол чугула саналын дөткөнөөн. Профивиле организацыының практикагит дузаны база чедирбөөн. Ажылдакчыларын аразында социалистик чарышты барык организастваан. Күш-ажылдын сагыла-чурумун коллективне чавыс деннеде тургускаан. Чикээ, коммунистер эштер Тупицина, Васильева олар чамдыкта ажыла озадап келер, азы ачкыдан эрте чоруй бээр таварылгаларын болдуруп турганнар.

Д. МОМБУЖАЙ.

ДЕПУТАТ ЧАГЫГЛАРНЫ КҮҮСЕДИП ТҮР

Идепкейлиг хей-ниитичи, төлөптүг эш бөорга, сонгучу анаа идегелин илереткен: ол—кэээ Советтин депутаты апарган. Чаз сонгучтун депутат бөдүнуц мурунуга хей-хей сорулгалары, чаз-чаа айтырылганы салган: ажыл баштайгы үеде кайын эгелдери, планынча чүдөр кирерил, ажылды кым-биле сүмелээрил, сонгучуларын иштиден кымнарга даянып болуруу? Эске-даа ындыг чугула айтырылганы шиттирлээр дөш кэээ Советтин дарганы эш Биззика, депутаттарга ол бо-ла чөдө бөөр, олардан аргасүмөн айтырар. Ындыг депутат кымал ол? Оң ажыл-мергежилдинде, бот идепкейчи чүткүлүнде үгелер-чижекке ап болур чүдүдөр чү?

...Самагдай кэээ Советтин депутаты Тамара Васильева Иванова бир-ле катип бөдүнуц сонгучуларынч бажынарын кезип, оларынч амыдырал-туртталзы-биле таныжып көргөн. Чоокку үеде кылмып болур дег хой ажылдарын дугайын олар депутаттарга сүмелер турганнар. Узаваанда сонгучулары-биле учуражыла хуралын өрттирген. Суурунч чагайжыдылганын улам ажикидер, столовая тудар, кудуктар кастырар талзы-биле чагыларын ол хуралга сонгучулар киригенер. Тамара Васильева ук айтырымын шиттирлээр-биле суур Советинге, райкуксомга киргеш, бөдү база анаа кирип эгелөөн.

Оон эске депутаттар-биле кады тургускаан, суур чагайжыдылганын дугайын сессия хүн айтырымынча чугулаашкан. Малда депутаттарга тодаргай даалгаларын бергеш, ажыл-херекче эгелен кирипкен. Иванова бөдүнуц харымыла

турар округунга ыяш тарылганын бир-ле дугаарында эгелөөш бүрүн дооскан. Ам ол округта ыяш тарываан бажын чок, бажынычтын ишти-дашты кезеде-ле арычтыр. Чагайжыдылганынч ажылчыне суурунч чурттакчы чөөнү массалык-биле эвилелдеп келетиптиг түнешелинде бо чылын Самагалдайныц кудумчуларында 1000 ыяшты тарып олуртуп тургаш, 1200 ажыг ыяшты олурткан, 1376 узун дуртук полисадыныкты кылгаш ажылаага кириген, чундуу төгөр онгарлар, ийи кудук кастыган, сонгучуларынч чагымын дугаар район төвүнге чаз столованы тудуп дооскан.

Тамара Васильева кэээ Советтин улус өөредилгенинч болгаш култура албан черлериниң талзы-биле доктамал комиссияныц кижигүнү болгаш ында школаларның өөредилге-кижииндегиле ажылдарын экижидер дугайында айтырымын сессияга тургускаан. Сессия соонда чамдык өөреникчилериниң ада-иселери, башкалары-биле чугулаажып, өөреникчилериниң чуртун ээрээр, багай өөренир чоруктарынын үнүп көөп турар чылдаганынын илереди, кижизидилге ажылы экижидер талзы-биле сүмелери берилгөн. Суурунч чурттакчыны Антон Иванов школага уруун чорутпайн туруп бөорге, ону бизгеш, чогуур кемчегин алганынын түнешелинде, ол урут өөренип эгелөөн.

Ажылчы чоннарын чыгаалары болгаш билдиринкилериниң төлөптүг депутаттарга көөп турар. Чонун шынчы, төлөптүг айычызы, чон дөш ажылдап чорур депутат болганда, сонгучуларынч анаа хүндүткели улут.

Ш. КАНДАН, облкуксомунуц улут инструктору.

Туркмен ССР. Мургаб биле Теджеб хемнериниң аразында элевинерде Кара-Кум сугтарында каналынын ийги элевиниң тудуу калгарган. Бо чугула тудууну улусчу тудуп деп чарлаан. 139 километр узун дуртук каналынын ийги элевиниң чер ажылдарының кемчөөли 21 миллион кубометр болуп турар.

Ында ам бешин 14 миллион кубометр довуракты каскан. Келир үеде суг орунун хевир-шичин тодаргай көсүп турар.

Тудуужулар улут көдүрүшкүн-биле ажилдап турар. Мургабтан Теджебке чедир чаз уи-биле суг оруун Улут Октябрьнин 43 чол оюнда ажылар деп сорулганын тудуужулар салган.

Чурукта: Чер сораурукчуу каналды төлөвилелде айткан кемчөөлинге чедир алганы турары. Фото О. Кузьминини.

СЭТА-ның фотохроникасы.

КЫШТАГЛАШКЫНГА БЕЛЕН ЭВЕС

Чоокта чаз Барыны-Хемтич районун Эриг-Барлык кэээ Советиниң эгелелиг 11-ги сессиясында колхозта мал кыштагладышкынынч байдалынын дугайында айтырымын чугулаашкан. Ол дугайында зоотехник эш Мандактын илеткелини тыныаан. Илеткелден болгаш саналдардан ап көөрге, колхозтун малын кышка белеткээр талзы-биле ажыл кошпак. Колхоз сиген кезип белеткээриниң планын 53 хуу, силос салдышкынын 38-ле хуу күүсеткен. Концентраттарын база-ла четпес белеткээн.

Колхозта 34 кыштагларын 16-зын кыштаглаашкыны белем деп чугулаап болур. 18 кыштаглар кышка белем эвес. Киржедин хоорбаан. Чамдык кыштагларда кажааларын кырын хеммөөн. Чам малдарга 3, шээр малга 1 кажааларын немей тудар тургаш, ам-даа кылбаан. Малчынарынч кыштагларда бажынычтын септөөн. Кыштагларже сиген болгаш эске-даа мал чемнерин өөрүтүрүп эгелөөн.

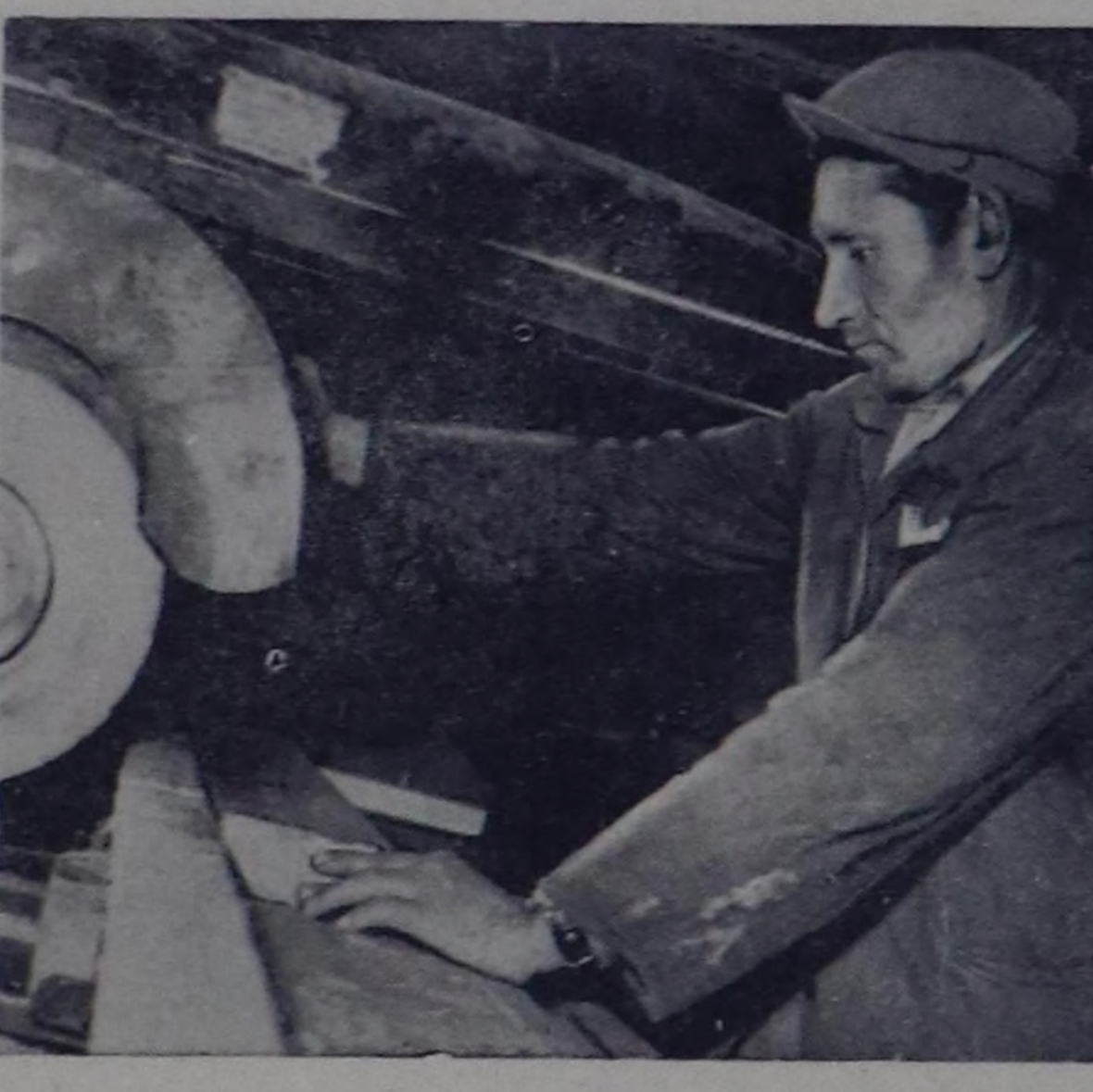
Белеткетиңген мал чемнерин кажаалап, камгалаар дугайында кемчегер база-ла багай чоруттуган. Чамдык сарааттарын кажаалап албаан, ылаңгыя мал чаз бажып турар. Шолук-Ховуда, Өртеч-Ховуда 34 сараат көк сууаны мал үргөдөп турар. Чамдык сарааттарынч кыры-

дан чамдык кижилер бүдү дажылдап эгелөөн. Бо бүтүнү көрө тура, колхоз баштаар чери, кэээ Совет бурдуулуц кижилерге кемчегин хүлөөлгөй турар. Колхоз даргасы Чыгыдак, ферма эргелекчиси Сүртү, зоотехник Мандак, мал ажилчиси Лосан, Даваа оларынч мал кыштагладышкынын дөш кошпак ажылдап турарын санал бергенер шүтүмчүлөөн.

Хойуу Анды-оол 350 хондан чүгле 139 хураган алган болгаш хойларын чабыла саап, хойпактап чылаан. Мынганш оң хойларын болгаш хураганнарынч күжү аргаан. Ол ышкаш оларды Дакыл 90 ажыг инектерин суза одакта семиртир тургаш, 10 ажыг бажыларын мончарааш. Инектерин чабыла саган. Бо дугайында сессияга бурду шаап шүтүмчүлөөн.

Сессияга ол бүгү четпестерин илереткеш, дарый кемчегелерин алырын шиттирлөөн: Кыштагларны болгаш малчынарынч бажынарынч кыска үеде септээр. Кыштагларже мал чемнерин октябрь 20-ге чедир өөрүтүр, бөдүмүзөн тараа саванын октябрь 15-ке чедир бөдөр. Кэээ Советтиң активчилерин мал кыштагладышкынынч бергелдеп турар. Шолук-Ховуда, Өртеч-Ховуда 34 сараат көк сууаны мал үргөдөп турар. Чамдык сарааттарынч кыры-

О. ӨНТЕК-ООЛ.

Шагаан-Арыгың райулеттур комбинадының Виктор Александрович Сысоевке баштааткан чазаныла цени төгүлүт чеди чылдын ийги чыгуу оналгаларын хуусаа бетинде күүседир дөш күженишиниңч ажылдап, кымыр ажылынын планын үргүчү 110 хуу күүседип, бедик шынарын кымылгарын берип турар. Дуржулгалыг ажылчын В. А. Сысоев мурунда анаа чазаныкчы турганында ам бөдүн цехти удуртуп, бөдүн чазаныкчыларында үгелеринч ажылдап турар. Чурукта: В. А. Сысоев бөдүнүц станогунда ажылдап турар. Фото С. Феодистовтуу.

Социализмниң тилелгезиниң дугайында ленинчи өөредиг болгаш амгы үе

Дөртен чыл мурунда, 1915 чылдын август 23-те, В. И. Ленинниң «Европаның Каттышкан Штаттарының дозунуң дугайында» деп алдарыг чүдүп «Социал-демократияга» паралаан турган. Ол чүдүге Владимир Ильич социализм эң баштай хей эвес, харын-даа капиталистик чамгыс чуртка тилел болурунун аргасы бар деп гениалдыг түшеди кылган.

Бүгү делегейге төгүлүт учур-дузалыг бо түнешелде капитализмнин, оон сөөлү, империализмниң фазасында хөгжүлгезиниң дүрүмнерин ханы болгаш бүгү талалыг шынчылдер көргөнниң түнешели болган.

В. И. Ленин болза марксчилериниң иштинде эң бир дугаарында революцун теорияны чогадыкчы хөгжүтүшпаан, төгүлүт чаз байдалдарга социалистик революцияның айтырылганын чаз өзу-биле тургузуп, шиттирлөөн кижил ол бооп турар. Кижил төрөгелениң капитализмден социализмге шилтип кирериниң чылгаш чогуң К. Маркс биле Ф. Энгельс үндөлөөрдө пролетар революцияны капиталистик муракчы чурттарга көлдүндү-ла хары утга калбарарын барымаалаан турган дээрин билдингир. Чикээ, Ф. Энгельс бөдүнуц «Коммунизмниң принциптери» деп ажылында пролетар революцияны кандыг-бир чамгыс чуртка бооп болур бе деп айтырымын харылашпаан, мынча деп бижээн: «Чок. Улут үлөстүр болза делегей рывогун тургускаан, чер бөмбүрөөнүн бүгү уластарын, ылаңгыя дешпелгелиг уластарын оларынч кыл бирөөнүнү чөп бооп турарыла, эселерин шүтүрүп оортон хамаарык кылдыр шак ылаңгыя бот-боттарының аразын тудуштур харылаш-

тырган... Ындыг болганда коммунистик революция чүгле националдык болбас, харын дешпелгели бүгү чурттарга хары утга, тодаргайлаарга, эвөөш дөргө-ле, Англияга, Африкага, Францияга болгаш Германияга хары утга болур».

Эртемниг коммунизмниң үндөлөкчилериниң чурттар чоранын ол үшөөн ол дөргө кара чамгыс шын тодаргалыга турган. Мынчан капитализм көдүрүшкүнүг шүтүм-биле хөгжүп турган; ангы-ангы капиталистик чурттарынч азы бөлүктөрүн аразында чөрдүлөөр болза бир чуртта демсижип турган пролетариат оларын бөдүнүң тилелгезиниң эрге-ажыныга ажылгаатар хире мындыг чыдып болгаш ханы турбаан.

Капиталистик хостуң конкуренция капиталистик монополия-биле солушканда мырынай эске, чаз байлаа тургустува берген. Монополистик капитализм азы империализм болза чугула тилелгелиг социалистик революцияның аргасы-биле шиттирлөп болур ындыг чөрдүлөөрүн күш-ажыл биле капитализм аразында, эвөөш санын эң улут капиталистик чурттар-биле мөлчүттүргөн колония уластарын аразында база ол ышкаш, империализм чурттарынч боттарының аразында төртүндүргөн. Империализм болза пролетариаттын социал революцияның бүдүтүү деп Ленин айтып турган.

Империализм үезинде капиталистик чурттарынч дөш өвөс хөгжүлдениң дүрүмүнч хеделишкенин эгелөөн болгаш шиттирлериг учур-дузалыг апарган. Ол дүрүмүнч хеделишкенинч күжү-биле чамдык чурттар дүргөн, мурашкын хевирлиг хөгжүп, эске чурттарын четкеш эртишпаан, оларын делегей рывогун-

дан үндүр кызып турар апарган; мурунда-ла үлөжип алган турганы делегейни катип үлөжүп дөш көстүп көрбөс чыдыг демселе калбарган, ол чорук делегей машагытгы үскүлөжүшкүннерин болдуруп, империализм алагерини иштинге демселеди ханылашпаан, чыдылгандыг; империализм фронтуну үзе шавар арга ангы-ангы чурттарынч пролетариаттыда тургускан. Ленин империализм үезинде капиталистик хөгжүлдениң дөш эвендизиле, социалистик революция эң баштай ангы-ангы чурттарга тилел болуп аргалык болгаш оон тилелгезин бугу капиталистик чурттарга азы капиталистик чурттарынч хей кезинге хары утга болур арга чогуң бүтүрөткөн.

Ындыг анымыг, социализмниң тилелгезиниң капитализмниң хөгжүлдениң чаз үениң оңа байдалынч тытып турар байдалдарын болгаш аргаларынын дугайында айтырымынч мырынай чаз өзу-биле тайылбырын Ленин берген. Бо болза марксизмниң төгүлүт тодаргай үе-чазында таарыштыр чогадыкчы херекчелериниң классиктиг үгелери болган. Ленинниң гениалдыг тодаргалыгы болза Маркстың бөдүнуң оң өөредилгезин дөма эвес, харын хеделишкенигге удуртула болур деп чугулаан негелдениңге таарыштыр турар.

Эрги формуланы чаз байдалга херекчелерин орадажып турган II Интернационалдың баштынары чижектиг догматизм марксизмниң тургускан турганнар сөөлүнде барз-барз марксизмге эскеринчи болганар. Пролетариаттын хосталганы демиселиң айтырылганы чогадыкчы марксизмниң тургускан шиттир-

лери тилелгени чылгаш чокка хандырып турган. Революст теориянын үжүнүг эвес, харын оң шын алыс утканыгы шынчы ленинчилер, коммунистер помещичи-капиталистик муракчыларга дуур ажылчы болгаш тараачыларынч демиселин баштап тургаш, чайыннапч тилелгелерин чедип алганар. Ленинге баштаган болшөвөк партияның удуртулганы-биле Россияның ажылың андызы ады тараачынар-биле эвилелдеп алгаш, империализмниң фронтунуң делегейге эң-не бир дугаарында үзе шакпаш, тилелгелиг Октябрь революцияны боттандырып, социализмге дөргөп орунку ачкыган. Октябрь революцияны болза социалистик революцияны ленинчи теорияның боттанышкыны болган.

Чамгыс чуртка социализм тилелгезин бугу делегейниң пролетариатынч хосталганы демиселинч чарылбас составтыг кезе кылдыр Ленин көрүп турган. Тилелгезин чорутуу интернационалдыг эң чугула хүлөөлгө болза, эске чурттарга социализмниң тилелгезинге болгаш быжыгырыга чамгыс бөдүнү чуртунга боттанып болур дег бүгү чүвени кымыр болур деп Ленин онаал аптып турган. Владимир Ильич канды-даа национал кызыгаараашкыны, бөдүнү национал ханымыга онаалдып үзүктелер дээр кандыг-даа орадажышкынаарга эштеп чок удуу чорваан. Эске чурттарда пролетариаттар-биле саккыч-сеткил каттыжышкыны чокка чамгыс чуртка социализм тургузушкуну тилелгелиг бооп шыдавас деп ол үргүчү тайылбырал турган.

Националдыг ден эргели болурун негөрөөдөн мый барбас биче буржуазия национализмден пролетар интернационализм аразында принципалдыг мылганын көргүсөш, Ленинниң бижээни болза, интернационализм болза бир чуртта пролетар демиселинч эрге-ажыны бүгү

делегейниң маштавынча ол-ла демселедиң эрге-ажыны чагыртары берген турар, буржуазияны тилелгезин боттандырып турар национал талзыдан националч эң улут когаралдан кортпазынча аргалык болгаш белини ол негеп турар. Ам үеде йогослав ревизионистер социалистик чурттарынч акы-дуума кады ажылдажылыгы болгаш бот-боттарында дузалажырынч принциптерге удурлашып, ангы-ангы чурттарга социализмниң тилелгезиниң дугайында ленинчи өөредигин үгүлдөшпөөн, оозунга чамгынарын орадажып турар үеде Ленинниң ол айтымынын сактып көрө чогуур.

Чамгыс чуртка социализм тилелгезин пролетар революцияның бүгү делегейге калбарышкынын эгелен деп көргөш, Ленин бо болушкуну болза капиталистик системалда чаз-чаз чурттар чоорту узда-дараалаштыр хосталып үнүп, социалистик системаже кирип тургаш боттаныр дээрин баш буртунаар гениалдык-биле билген. Пролетар диктатуразы националдымында, тодаргайлаарга чамгыс чуртка турарында интернационалдык, тодаргайлаарга, делегей политиканың шиттирлери учур-дузалыг бооп шыдаар аргалыг, ол биче дие-ле элөөн чаз чурттарынч кылдыр хуулдарынын соругазы кижил төрөлгөзүнүн мурунга чылгаш чок туруп келир деп Ленин айтып турган.

Ону мычаар айтырды Ленин социалистик чурттар эске чурттарынч иштин херөөнө холгаараап кирип тургаш ол чурттарга күш-биле пролетар диктатуразын тургузар дээр ындыг байдалды кажан-даа бөдөнай турган. Революцияны эске чурттарже күш-биле экспорттаарын ленинч камгалал турар дээр чорук болза буржуа идеологияны болгаш политиктерин, база ол ышкаш оларынч реформист болгаш ревизионист чалчаларыны мегечи болгаш бардан үгүлдөшкөн-дир. Ындыг үгүлдөшкениң чижөөнө Ка-

лифорния университетинде (АКШ-га) хей-ниити эртемниң профессор Юлиан Таустерниң «Баррент историк» деп журналга 1959 чылдын ноябрьда паралаан «Коммунизмниң тилелгезиниң дугайында» деп аттыг чүдүлү ап болур. Коммунистерниң тилелгезиниң чылгаш чогуңуң дугайында марксисч-ленинчи күш концепция болза революцияны күш-биле экспорттаарынч принциптерге үндөлгөн чүдө деп ол профессор «бузуредирин» орадажып турар. Ол соруга-биле «Европаның Каттышкан Штаттарынын дозунуң дугайында» деп чүдүлө, тилелгезин бир чурттуң пролетариатынч эске чурттарынч мөлчүттүргөн бугу аныктырын бөдүнчө хаара түтүшпаан, капиталистик бүгү делегейге уаур тургустар...» деп уткалыг ленинчи формулровкага чылгаш кап турар.

Мынчаарга ол формула эске чурттарже революцияны күш-биле үндүлүр дээр уткалыг бе, мынчар? Мында ындыг утка шуут чок! Ленин болза бир чуртка пролетариатынч тилелгезин революцияны эске чурттарга революцун дика хей частышкынарын болдуарын магат чок ындыг байдал тургу болур, чүдө оң көргөн, мынчаарга ындыг байдал Россияга Октябрь революцияның соода болган-на болгай. Ындыг болган таварылгада тилелгезин чурттуң пролетариатынч эске чурттарынч пролетариаттың акы-дуума дузалажырынч чылгаш сун

Чаа аңкыыр сезонун бедик деңгелге эрттирер

Төрөн чуртка хой чымчак алдыны бээр дээш областын колхоздарынын аңчылары, аңчылар нийеттеринин кезигүүнү болгон аңыыр ажал-агылдары чаа сезонд табылалар кидил-не айттыны үнүп туралар. Олар Төрөн чуртка кашкаш миллион рубль түнүг оруган кырып, совет чонун материалдык болгон культурун денсин улам ыңай бедилеринин херөөне боттарынын уаг салымшынарын кирерлер.

Чаа аңыыр сезонунун планын оналгаларын чедимшияны күсүдери дээш чер-черде партия болгон совет органын аңыыр сезонун бедик деңгелге организастан эрттирериче уаг кичээгейи салыры эргежок чугула негеттиши турар.

Эрттен чылын облатребсоюзтун чамдык белеткелдер ктораллары болгон аңчылар нийеттеринин, колхозтарын удуруучулары аңыыр сезонунга белеткелдерин кошкак чорутканын, аңаашкыны гула удуруп, ону контролдавазындан киш өлүрө талазы-биле планын область күсүтсөз. Бо талазы-биле Тожунун аңыыр ажал-агылы, Каа-Хемин, Таңдынын белеткел ктораллары болгон Балгазын сельхозу хамыктың доразы болганар.

Аңыыр ажалдарын чорударынын дугайында аңчы кижилер бугуруун хажык чокка салгыр ужуруг Арумерин чамдык белеткел кторалларынын удурут ажалдакчылары боттары бенин үрөп турганынын фактылары илерез.

Бин-Хем райпода белеткелдер кторазы киш үреринин керезин районга доктаакан чешпередерден арачок артык санга чарып турганы окта шын эвес. Ол ышкаш аңыыр керезерин кайда-даа ажалдавайн турар, аңаа-ла ажал-кочка сүрү чорур уагуул кижилер-биле чарып турган фактылар илерез. Сут-Хал райпоууну белеткел ктораларынын ажалдакчысы М. Шилей, Таңдынын Балгазын сельхозуну белеткелчи турган В.Балановский олар хуусаа четпозде өлүргөн, кочкуг аду шынардык кештерин күзөп ап, аңыыр чуртунун үречилеринин кырынга акт тургусайн келгенер. Оң уламында чамдык кижилер аңыыр ажал-агылыга уаг когаралдарын чедирин, үнелиг аңынын кайы хамаан чок өлүрүп турганы база илерез. Чижэе, Таңдынын «Совет Россия» колхозунда Г. Блинов 2 кишти чешперел чокка өлүргөн өскө кижилер дамчыштыр садарын ордальжы турган, а Кызылдын чурт-

такчылары Сысоев, Кокорин болгон Краснояр олар киш өлүрө дээш чарган керезерин эске улчумал кижилерге дамчыдып берип турган.

Аңыыр-тывыш ажалдарын чер-черге бедик организастан эрттирериче чугула кемчелерин баш бурунгаар азыр сорулга-биле күрүнеден хой-хой муң рубль түнүг ахамны тусулайлап турар. Мычалаа-даа ол фолуну чамдык белеткелдер кторалары чөп ажылавайн турарын демделгезе чогуур. Аңчыларын доктаамал тураларында-бажынар туду белеткелери, тайгаларга сизген кезип, хайбарларга дус, минералдар төп, ол черлерин байлакшылары планда көрдүнгөн турбуже, бо ажалдар барык чоруттумайн келген. Чамдык аңчылар тураларында бажынарын туду белеткел, ыңчал-ээ-даа оларын кылган шынары кочкуг куду, соок болгон аңаазынга он таарымча чок черлерге тутулаан. Оң түнелинде белеткелтиген аңынарын кештерин доуруп турганындал оларын шынары кудулаан. Чижэе, эрткен чылын Тожу, Уагу-Хем, Сут-Хал районнарга белеткелтинген дин кештеринин 60-70 хуузу доураган дээш куду сортаа хуузап алган.

Аңчылар ортузунга кижизилде ажалдарын эрткен чылын аңчылар нийетлеи сула чорудуп келгенине чамдык аңчылар аңаазынын чурумун чедир билес, аңыыр биледи чокка азы аңаар хуусаа эрте бергеле кештерин, диннерин болгон өскө-даа өнүг өлүгү кайы хамаан чок өлүрүп турган таварылгалар эвез эвес.

Аңчыларга ок-чезекти, аш-чени болгон акт-халду чогуур үезинде четир кечээдиг белеткелери, аңчыларын бригадаларын организастаны сезонун планын оналгаларын чедимшияны күсүдеринын ханзыр чугула кемчелер дээрин утпайн, облатребсоюзтун белеткелдер кторазы (эш Житов) болгон областын аңчыларын эки-тура нийетлеи (эш Пажутин) бо талазы-биле чоккуг хүнерде шитпирлиг кемчелерин амыр негеттиши турар.

Эрткен чылдың четпестерин калтапгас төлөздө чаа аңыыр сезонун бедик организастаны денгелге эрттирериче чер-черде партия, совет органын уаг кичээгейи салыры ужуруг.

Эрткен чылдың четпестерин калтапгас төлөздө чаа аңыыр сезонун бедик организастаны денгелге эрттирериче чер-черде партия, совет органын уаг кичээгейи салыры ужуруг.

Б. ТАГБА,
Тыва облуккомунд чанында күрүнең кол аңыыр инспектору.

Өөрүшкүзүн илереткен

Ажылдарында-даа, амыдырал болгон культурага, өренириге болгон дыштанырында-даа бистин чуртунушта шак бурзуу кочкуг үнелиг. Ол бүгүнү өренип көргөш, бистин Коммунистг партиямыс, Совет чааазымыс ажал хүнүнү шагын кызырган чорук кижилерин эг-бүлөгө амыдыралды, уруг-дарытта кижизилденген улам өккүжидерин, өредилге болгон дыштанылгага улам таарымчалыг байдалы тургузарын хандыган.

Бай-Тайга районуң Тээли суурда кезээки ортумак школада элзэн хой кижилер өренип турар. Инда аныктап-даа, адалар болгон илер-даа бар, боттарынын билин бедилди азырынга олар ажыдавышаан, өренип турар.

Октябрьның 1-ден эгелээш ажал хүнүнү шагын кызырганынга бистин школанын дынакчылары, бүгү совет улус ышкаш кочкуг өрүп, партия болгон чазыкка четтиргенин сестканын ханымында илередиң турар.

Негелдени хандырбышаан...

АЖЫКТЫГ АРГА

Воскресеньеда Хандагайты суурнун кудумчуларынга чон көүдөп, инда делген салган бараан, аш-чөм аймаан күзедин-биле салып ап туралар. Маана бараан аймаа элек болгон аны-бүрү болгулаар: тоннар, аюмнер, уругулар хептери болгон өскө-даа. Сөзүндө болгон бир ыкдыг базарга колдуунда-ла кышкы хеп аймаа делгетинген. Он сандык амыкчылар хой-биле сактылап алганар.

Анык сандыклар Дочун, Саара, Далай-оол болгон Кертик оларын көрөгө уагу-хүнерде сандыктай берген тургулаар. Оларын ажалынын аргазы солган: аразында чарып салып алган, даарта чүпү сандыклары. бөгүн субботада улуска тындып каар.

НЕМЕШКЕН МАГАЗИННЕР

Өвүр райпоуунуң шугунда турар садылгар эки шынарлыг бажың-балгат-биле хандыртынып турар. «Торгалыг» колхозка чаа ном магазин ажыттыган. Оң сандыгына кирген ном, кыдыраш, плакат, азы-бүрү өредилге херекселери колхозчуларга болгон школачыларга уаг ажыктыг болган.

Солчур болгон Саглы сумуларында ийн уагу магазиннерин тудуун дооскар, удавас ажыгалга кийрер деп турар. Район төвүнге бир чаа даш склад немешкен.

Сандыгың шынарын өккүжидер талазы-биле өвүр райпоуунуң чорудуп турар ажалында бир кол черин садыг четкилерин калбаргытыры, саарылганын депшигелги аргаларын ажыгаары эвез турар.

С. ОЮН.

С. УСПУДАЙ.

ПОЛИТЕХНИКТИГ БИЛИГЛЕРГЕ ӨӨРЕДИР, КҮШ-АЖЫЛГА ЧАҢЧЫКТЫРАР

(Өреникчилернин бүдүрүлгө бригадаларынын бирги область слөдундан)

«Школаның амыдырал-биле харылазын бажыгаар болгон бистин чуртувуска улус өредилгезинин системезин улам ыңай сайзырадыр дугайында» Хойлууну боттадырар талазы-биле кемчелер бүгү чурттуң школаларында ышкаш бистин областың школаларында база калбарган.

Областың бүгү ортумак, сес чыа болгон чеди чыл школаларынын хой нуруузунда 219 станоктар, 750 верстактар болгон өскө-даа эргежок чугула дериг-херекселер-биле дериттинген өредилге мастерскаалары бар. Ол ышкаш школаларда физиканын, химиянын, бүдүрүлгө үндөзгөнненин кабинеттери база дериттинип турар.

Чангыс аай хевирин эки дериттинген мастерскаалары Кызылдын № 1, 2, 7, 9, 10 болгон Шагаан-Арыгың № 1, Чадаанын, Суг-Аксыйн, Хову-Аксыйн, Эрзинин, Бай-Даг, Каа-Хеминиң Сарыг-Сеп школаларында тургустунган. Бо школаларын өреникчилери дараанылга, мебель кылырынга, боттарынын мастерскааларыга азы-бүрү эг-херекселерин кылып өренип ап туралар.

Областың школаларынын кол нуруузунда өредилге-дуржулгалыг участовтар ажыдап турар. Бин-Хем районуң Туранын № 1 ортумак школанын өредилге-дуржулгалыг участогу өскөлөгө үлөгөр-чижек болуу турарын айтыр херек. Ол уаастотун шөлу бир гектар.

Инда чимис бээр ыштарын, яблоняларын болгон чүүдү бүрү ногааларын чурум-чыскалдыг кылдыр тарып оуруктан. Ол участокта тарыттынган чимистиг ыштар, ногаалар, кызыл-тас, сула, люцерна, кукуруза чылдын чаагай джүтүгү берип турар. Участокта чимистерин, ногааларын, тараа культураларын өреникчилер боттары ажаап карактап, кичээлдерге алган теоретиктиг билиглерин практикага бажылап ап, боттарынга, школазынга ажыктыг

күш-ажылды өөрүшкүзүңгө улам сорук кирип, хандыкшылдыг өренип, ажылдап туралар. Ол ышкаш бо школаның өреникчилеринин бүдүрүлгө бригадаларынын ат-сураа областың школаларында алдаржый берген. Туранын ортумак школанын өреникчилеринин бүдүрүлгө бригадаларынын бригадирин Волода Дулов өреникчилерин бүдүрүлгө бригадаларынын бирги область слөдунда мынча деп рапортооткан:

— Бистин школанын өредилгедуржулгалыг шөлу 80 гектар чер. Инда 27 өреникчилеринин бригаданы ажыдап турар. Школаның директору Нина Васильеваның болгон башкы Владимир Григорьевичиниң удурутулазы-биле бистер баштайгы эөлчөгө тараа культураларын тарымыр шөлуүсүккө 250 ажыг тонна «хести төп чимистикен» бис. Оң өвөзүндө бригадада бажылаттынган кездэ ажал-агыл техниказын: тракторларын, үренип чажар машинаын, билирлерин дайынчы байдалга кийривис. Бригаданың хову туралыга чылгы бажынын деридивис. Бистин бригаданыс болу бичин электростанциялыг, библиотеканыг, чөм кылдыр куканыг. Бригаданын кезигүүнери спортка, экскурсияларынга, кино көрүүңгө база ынактар. Чайын өккө кемге коллективтиг эштип, өккө саржаг кылдыр заводтуң бүдүрүлгө чорудулазын сонугулап танышкан бис. Ол ышкаш бичин хава фермазыга 18 хава оодларын азырап доруктурдувус.

Бодунуң билин-биле, бодунуң күжү-биле кижилерге ажыктыг билирлерин үнелиг чүвени кылып билири—уагу өөрүшкү, ханы сестки хандыкшык деп чүвени билген бис. Бодун көрүңер, эргим өөрүм, бир гадан 30—35 центнер кызыл-тасты, 20—25 центнер арбайын, 314 центнер картофельди өстүрдүвүс. Тараа культураларынын чаагай джүдүгү ажаалданы эки чорутканымыс-биле кады даңгараан сортуг үрениренин ажылавымыста. Ол ышкаш бүдү-

Чурунта: Социалистг Күш-ажылды Маалыры хойжу О. Лопсачын сөйтүү киржикчилери-биле чугаалажып турары.

бүрүден малга чөм белеткелеринге бистин бригада база идепкейлиг кийришти.

Чөн-Хемчик районуң Чыраа-Бажы нити билигтин политехниктиг школазында өреникчилеринин бүдүрүлгө бригадаларынын слөтка рапорту бо: бригадаларын тудуг өвөзү 18 километр дурттуг чаа орукту кылган, ажыгалга кийркен болгон 40 муң кезек драканын белеткелөөнөр. Бригаданын кезигүүнери 500 килограмм дүк кыргымыр хүдээгезин 1100 килограмм кылдыр ажыр күүсеткен. Ол ышкаш 49 хава оодларын өстүрүп ажаап, 324 тонна сизгени сарааттап, 25 муң кезек туурибуларын белеткелөөнөр. Өреникчилер өгүрүд культураларынын болгон ылаңгыя кукурузанын чаагай джүдүгүн алганар. Олар бир гектардан 341 центнер кукурузанын ногаан массазин өстүрүп ап шыдаанар. Өреникчилеринин ол бүдүрүлгө бригадаларында ам 70 ажыг кижилер кийр турар. Бригадада «Күш-ажыл» деп уаа-дараа үнүп турар хава со-

гаан-Арыгың № 2 ортумак школаларынын өредилге-дуржулгалыг участоктарынын шөлдөрүн бокунуштер дуй алы берген, мың кыдыг-даа ажаалда чок. А Таңдынын Бай-Хаак, Чаа-Холдуң Чаа-Хол ортумак школаларынын дирекциялары өреникчилерин бүдүрүлгө бригадаларын тургузарын мынчага дээр бодаайн турар.

Чаа агаалан бо өредилге чылмыза областа бүдүрүлгө өредилгелиг, нити билигтин политехниктиг 15 ортумак школалары, сес чылдың 29 школалары чаа өредилге программанын суугуар ажылдап кийркен. Сөзүгү ийн чылдарын дургузууда чаа өредилге программанын оң чылдың 10 ортумак, чеди чылдың 60 школаларын шилдери көрдүнгөн. Ол школалар база коммунист бистин чуртувуска тулуп тургузарына ханы өртем билиглерин, күш-ажыкчы чачылдарын, шынал-ла, бүгү талазы-биле белеткелтиген оодар, кыстарын белеткелеринге таварымчалыг байдаларын берип турар. Чижекке Кызылдың политехниктиг ортумак школаларын практиказын ап көрөөлинер. Бо ортумак школаларын бүгү тоску класстарында өреникчилеринин бүдүрүлгө белеткелди эгелзэн. Чүдээрге өреникчи тоску, онгу, эл бирги класстарга үш чылдың дургузунда шилдиги алганы бүдүрүлгө мергежилни (тулужу, полиграфич, харылаачы) азы кандыг-ла бир бүдүрүлгө талазы-биле тускай мергежилди шигээдип алыр. Мычангаш он бир чылдың школазын дооскар оол, кыс бүдүрү ийн документи: бирээде, бышкан билигтин аттестадын, ийде, бүдүрүлгө талазы-биле ортумактан куду эвес тускай кандыг-бир мергежилди алыр.

Өреникчилеринин күш-ажылга, бүдүрүлгө өренириңге эң кол, эң чугула чүве болза, оларын чурттап, өренип турар нийетлеге, совет кижилерге ажыктыг материал-үнелиг чүдүлерин бүдүрүп кылдыр апазанынын мораль-эстетиктиг дээш шынарын билген турары болур. Өреникчилеринин бүдүрүлгө бригадалары үе-үенип эвес, харын бир уламышкынын планын болур болгон ол бригадаларга бедик салгал-чүрүм турар ужуруг.

Өреникчилеринин бүдүрүлгө бригадаларынын бирги область слөдунга бүдүрүлгө бригадаларынын ажал чорудулазынын түндөзгөнүн болгон моон соңгаары сортугалар дугайында плеткеди обловонун эргелдизи Б. Х. Болдуур-оол кылган. Ол ышкаш СЭКП обкомунун секретары М. К. Мендуме, областың кездэ ажал-агыл эргелгенин начальниги В. А. Соколов, Социалистг Күш-ажылдык маалыры О. Лопсачын олар сөйтүү киржикчилеринин байыр чедирип чүве туугаалаанар. Халасын Белем ортумак школанын өреникчилерин Виктор Зеленов сөйтүү киржикчилеринге хакас школачыларын мурундала школачыл илг байыр чедирген. Даг экспедициянын автобазасында коммунист күш-ажыл бригадаларынын бригадир эш А. Ф. Фолиннин чуугазы өреникчилерин сорук киришинин диннаанар.

Сөйтүү киржикчилеринин бүдүрүлгө бригадаларынын хой-хой киржикчилери санал бергенер.

Областың школаларында өреникчилеринин бүдүрүлгө бригадаларынын ажалынын бо чылгы чамдык түндөзгөнүн мындыг:

Областа 1100 ажыг өреникчилер киришкен өреникчилеринин 27 бүдүрүлгө бригадаларын тургустунган. Өреникчилер 14.352 күш-хүнү ажыдаанар. Ол ышкаш олар 8000 баш кушту, 3013 бызааларын, хурданнарны, ашайларын, 254 бора-тооайларын доруктуруп өстүргенер. База 6529 койларын дугу кырганын. Өреникчилеринин бүдүрүлгө бригадаларынын күжү-биле 180 тонна булук-бүрү чөм белеткелтиген болгон 240 гектар черге кукуруза талук-туруткан. Ол ышкаш тараа культураларынын дайымы —22047 өргөргө тузуктаганын. Көдө ажал-агылнын тускай эртемчилеринин санаанын суугуар алырга өреникчилер ийнча өргелерин уагулаан, 352.000 килограмм тарааны камгалап алганар.

Областың школаларынын өреникчилери сизген, тараа ажыла-рынга эң идепкейи киришкенер Илагыга Каа-Хем, Таңды районнарын өреникчилери бо чылдың джүгү ажаалдамыга онза идепкейлиг ажылаанар.

С. ТИТАРЕНКО.

Чурунта: слөттүн бөлүк киржикчилери.

Школачыларнын дузазы

Танды районун Владимирова сес чыл школазынын өреникчилери «Совет Россия» колхозунуң чакы, үсүкү кампания ажалдарында боттарынын биче-даа бол күш-ажылчы үдүүн кирип туралар.

Сөзүгү хүнерде октябрь 1-ден 6-га чедир үстүкү класстарын өреникчилеринин 250 кижилер колхозтун картофелин ажаап алырынга уаг дузазын көргүсөң. Олар хүнде ийн чарык гектарын картофелин ажаар турган чамдык хүнерде үш гектар чедиргенер.

нигилери 250 кижилер колхозтун картофелин ажаап алырынга уаг дузазын көргүсөң. Олар хүнде ийн чарык гектарын картофелин ажаар турган чамдык хүнерде үш гектар чедиргенер.

Мундиг байдал туруп турда, ажалдын болгон коммунистг шимчешкинин, кайы бир чуртка социализмин түндөзгөнүн айтырылганын чаа өзү-биле шитпирлевейн турган, марксизм-ленинниин уткалында болгон принциптеринге шынчы бооп шыдавас. Мычангаш бистин партиямыс бо айтырылганын чогадыкч марксизминин тургунда шитпирлеви. СЭКП-иниң XX болгон XXI сездилери болза аңгы-аңгы социал системалыг күрүндеринин тайбың кожа-хелбээ догунаашкынын дугайында, амыг үеде дайыны болдуруулар аргаларынын барынын дугайында, аңгы-аңгы чурттарынын социализмче шилчип киреринин формаларынын хой аны болурун дугайында, социалистг лагеринин чурттарынын чангыс оп-сесткилин ужу-дузазын дугайында, ол чурттарынын кол нуруулазын коммунизмче хары угда шилчип киреринин дугайында болгон өскө-даа талазы-биле марксизм-ленинниң теориянын байыткаш. Амы-дунма коммунист болгон ажалдын партияларын чүдүлдүтүүнү хүзөп алганы бо бүгү тодаралдылар болза делегилдин бүгү коммунистг шимчешкининин байла болур.

Ам, тайбынын болгон социал дешилгенин күчүгү чөлөгөнчиги—социалистг чурттарынын уагу кады ажыдажыламы бар турда, аңгы-аңгы чурттарга социализминин тилелтедиг тургузуушунуң негелде-

риңи болгон аргаларынын дугайында айтырыгы чаа өзү-биле көөр болза чогуур. Кажан, ССРЭ делегейде чазаскан пролетар диктатурамынын чурту бооп турган үеде, кымнын-даа дорт экономиктиг болгон шериг дузазынга оң дайыры аргазы чок турган. ССРЭ-ниң ажалчын аңгызы болгон күш-ажылчы тараачынары социалистг экономиканын тургузуушунуң даа, база чурттуң шериг гаалазы-биле камгалалында-даа чүгө бодунуң күштеринге болгон курлавырларыга идеген болур турган.

Ам байдал шуут өскерилген. Кайы-даа чурттуң ажалчын аңгызы социализм дээш бодунуң демиселениң Совет Эвилелинин, социализмин бүгү лагеринин амы-дунма детимченен кезде ап болур дээрин эки билди. Аңгы-аңгы чурттарга социализминин тилелгезинин дугайында ленинниң өрөдигин ам социализминин лагеринин чедимшияныры-биле үзүктө чокка холбаштырып көөр болза чогуур. Кыдат ышкаш уагу чурту-даа ап көөр болувакса, бир эвес ол аңгыланчак байдалда туруп, социалистг өскө-даа бүгү чурттарынын кады ажыдажылазынга болгон бот-боттарында дузаалажылазынга дайамас туруп турар болза, амыг үениң байдалында социализмин чедимшиянып тургузуу болур деп бодап болур бе? Мындыг чурт капиталистг чурттарынын талазында экономиктиг блокадага таварышышаан, оон-биле кады даштыгыртан шериг согуушкунуңга база таварыш аптаар. Бир эвес ол дайынынын калчачалыг халдашыкында-даа, камгаланын шыдажыптар-даа болза, эң аяр-бергелерге таварыш.

Социалистг чурттар амы-дунма кады ажыдажылга каттышканнар болгон бирөөз шуптузу дээш, шуптузу бирөөз дээш деп принципке хөдөлип туралар, мычангаш олар мынд эвез дүргөн бурунгаар сайзырал-даа турар болгон күштүг-даа. Бүгү талазыг кады ажыдажыла

социализм тургузуушкунуңга улам дурт чедимшияны чедип алырынга дузаал, нити күштү улагтырып база социалистг лагеринин чангыс бени бажылап турар. Пролетар интернационализминин принциптеринге үндөзгөнүн бо кады ажыдажылазын ачымы-биле социалистг бүгү чурттар болза, чангыс фронт-биле коммунизмче кол нуруулайында кады киреринге бодунуң экономиктиг болгон культуруг көгүздөзгөнүн денгелин дүргөн денөөр арга социалистг бүгү чурттарда бар болуп турар.

Капиталистг чурттарга социализминин тилелгезинин перспективаны кылды бооп турармы? Аңгы-аңгы чурттарынын социализмче шилчип киреринин формаларынын дугайында СЭКП-иниң XX сездилеринин тезинин улам ыңай көгүштүк Москва Декларациясында онзалап айтып турары болза, амыг үениң байдалдарында капиталистг чамдык чурттарынын ажалчын аңгызы бодунуң муракчы отряды — коммунистг болгон ажалчын партияга баштады алган, ажалчын болгон улус фронтунуң база өскө-даа хевирлерге аны-бүрү партиялар болгон хой-нитти организаациялары-биле кады ажыдажылазын үндөзгөнүн чонуну хой нуруулазын каттыштырган, хамааты дайын чокка политиктиг эрге-чаргыраны чаалап азыр болгон бүдүрүлгениң кол-кол чөпсөк-херекселерин чонуну хөчүлөк шилчидип кийрерин хандырып арга бар. Ажалчын аңгы чонуну хой нуруулазын дайыган, реаксылыг күштерин тилеп ап болур болгон социалистг революциянын тайбың арга-биле боттадырынга эргежок чугула байдалдарын тургузар. Мындыг болза-даа ажалчын, тараачын массаларын болгон хоорайларынын ортумак бөдүктөрүн аңгы демиселин монополистг уагу капиталга удуу, социалдыг ханы реформа дээш, тайбың болгон социализм дээш калба-биле үзүктөл

чөк көгүздүп турган чүгө мындыг байдалда ол бодунуң болур.

Догматиктер болгон сектанчы элементтер бо тодаралдыганы реформизм чыгып кылдыр көрүп туралар. Мычалаа-даа бо тодаралдыгада реформизм-биле дөмейлешер бичи-даа чүве чок! Реформист болза аңгылар аразынын тайбынын суртаалдап турар болгон капитализм социализмче шилчип өзүп болур, ол шилчип өзерде ажалчын аңгы эрге-чаргыраны чаалап албаанда, пролетар диктатура чокка мычаар өзүп болур деп балдыкпал туралар. Ийнчаарга марксистер-ленинчилер болза, социализминин тилелгезин аңгы демиселин бүгү кемчег-биле хөчүктөп байдалда, пролетар диктатуразын чаалап алганда мычан ам болдунар аргалыг деп көрүп туралар. Олар кайы бир чурттуң капитализмден социализмче шилчире, бир эвес мөлчүчү аңгылар ажалчын аңгыны күш херекелеринге албадап тур болза тайбың эвес арга-биле боттадырынып болурун барымдаалап туралар.

Аңгы-аңгы чурттарынын социализмче шилчип киреринин формаларынын дугайында марксизм-ленинниң партияларынын тодаралдыгазы амыг үениң ханы эртемин анализге, социализм биле капитализмин боттук күштерин барымдаалап көрүңгө үндөзгөнүн. Социалистг чурттарынын коммунистг болгон ажалчын партияларынын төлөөкчилеринин Бухарестиге болгон ужурашыкынын (1960 чылдың июнь) дугайында Диннадыга аңгы-аңгы чурттарынын социализмче шилчип киреринин формазынын дугайында Декларацияда айтыган тодаралдыгазын чуугулазын онзалап айтып турар. Амы-дунма партияларын төлөөкчилеринин социализм лагерин бодунуң бүгү күштеринин чектелдишкенинде турарын болгон кижилер

